

Asia: VN/5904/2019

Luonnos Suomen arktisen politiikan strategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Kemin Satama oy kiittää mahdollisuudesta päästä lausumaan viitteen luonnoksesta Suomen arktisen politiikan strategiasta ja lausuu seuraavaa:

Strategian luonnokseen on suurimmalta osin saatu sisällytettyä olennaisimmat tavoitteet ilmaston, ympäristön, elinkeinojen, osaamisen, alkuperäisväestön, kansainvälisen yhteistyön, turvallisuuden osalta ja saavutettavuuden osalta. Lopullinen strategia vaatii kuitenkin konkreettisia eriteltyjä toimenpiteitä eli ”ns. temppluettelo” haluttujen tulevaisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilman konkreettisia tavoitteita pelkkä halutun tavoitekuvan maalaaminen on turha paperi. Konkretian avulla on helpompi varata tulevaisuuden työlle resursseja, joita ovat taloudelliset resurssit ja ihmisten kyvykkyyresurssit.

Arktisen politiikan strategiassa on priorisoitu neljä toiminnan painopistealuetta: Ilmastonmuutos, Asukkaat, Osaaminen, Infrastruktuuri ja logistiikka.

Ilmasto

Ilmastonmuutokseen liittyvät ratkaisut tulee kytkeä kansainvälisiin sitoumuksiin, kuten luonnoksessa on hyvin kirjoitettu. Lapin ja varsinkin Perämeren kaaren Kemi-Tornion teollisuuden investoinnit ovat käynnissä ja Lapin alueella on useita alkavia kaivoshankkeita. Kaikkien näiden tuotanto ja logistiset ketjut aiheuttavat ilmaston kuormitusta. Pohjoisen alueen kansainväliset teollisuusyritykset, yliopistot- ja tutkimuslaitokset sekä yhteiskunnalliset toimijat tulee yhdessä ottaa huomioon strategiaan liittyvään vuoropuheluun osaksi jo aiemmin mainittuja konkreettisia tavoitteita. Parhaiden logististen ketjujen suunnittelu osana ilmastostrategiaa tulee huomioida lopullisessa versiossa luonnosta kattavammin.

Asukkaat

Porotalouden ja muiden perinteisten, kulttuuri- ja luontosidonnaisten elinkeinojen toiminnan edellytykset on otettu huomioon arktisen politiikan strategiassa. Alueen muut asukkaat, joiden elinkeino pohjautuu muihin globaalia teknologiaa hyödyntäviin palveluihin tai verkostoihin, tulee kytkeä mukaan strategiaan. Strategiaan tulee sisällyttää selkeitä konkreettisia tavoitteita, miten pohjoisella alueella voidaan tulevaisuudessa hyödyntää aikaa ja paikkaan riippumatonta asumista ja elinkeinon harjoittamista. Tässä suhteessa digitalisaation mahdollistamat ratkaisut tulee tuoda selkeämmin esille.

Osaaminen

Osaamisen osalta strategiaan tulee ehdottomasti sisällyttää valtioneuvoston päätöksessään mainittu osaamisen huoltovarmuus. Koulutusjärjestelmän on pyyttävä tuottamaan osaavaa henkilöstöä niin peruspalveluiden kuin teollisuuden sekä muun elinkeinoelämän tarpeisiin. Tämä osa-alue on kytköksissä selkeästi asukkaisiin ja alueen kiinnostavuuteen osaavan työvoiman muuttohalukkuudessa.

Infrastrukturi ja logistiikka

Arktisen politiikan strategiassa määriteltäessä infrastruktuurin ja logistiikkaan liittyviä linjauksia on huomioitava alueen teollisuuden ja toimitusketjujen tehokkuuden ja hiilineutraalisuuden näkökohdat. Asia liittyy olennaisesti pidemmän aikavälin liikennesuunnitteluun ja sen kehittämiseen. Logistiikkaketjua tehostaessa lyhyimmät ja tehokkaimmat sekä suurten kuljetusten mahdollistamat hiilineutraalit ratkaisut tulee kytkeä strategiaan entistä selkeämmin. Maa- ja merikuljetusten kokonaisvaltaisella näkemyksellä ja tulevaisuuden teollisuuden kehitysnäkymillä Suomen naapurivaltioiden kehitys huomioiden tulee olla suurempi painoarvo lopullisessa strategiassa. Toimitusketjujen tehokkuuden avulla eri yritykset voivat siirtää tuotantoaan enemmän pohjoisille alueille tai säilyttää nykyinen tuotanto alueella.

Koillisväylän merkitys tulee korostumaan ja Luoteis-Venäjältä kuljetusten Lapin kautta Eurooppaan arvioidaan kasvavan. Poikittaisliikenne tulee myös kasvamaan Norjan, Ruotsin, Suomen ja Venäjän välillä, joten myös siihen on perusteltua kiinnittää huomiota arktisen politiikan strategiassa. Tämä on selkeä strateginen näkökulma maa- ja merikuljetusten yhteensovittamisessa. Digitalisaation mahdollistaminen eri logististen ketjujen hallinnassa tulee myös tuoda selkeämmin esille. Asia tulee kytkeä osaksi EU-tasolla käytävää TEN-T verkostojen tulevaisuuden tavoitekeskustelua. Myös Venäjän mahdolliset tarpeet tulee pakotteista huolimatta ottaa huomioon pitkän tähtäimen suunnittelussa.

Meri-Lappi

Metsä Groupin metsäbiotalouden investoinnit Kemissä ja muiden mahdollisten mekaanisen- ja kemiallisen metsäteollisuuden hankkeet mukaan lukien kaivosteollisuuden kuljetustarpeet maailmanmarkkinoille edellyttävät hyvän maantie- raide- ja merikuljetusten toimitusketjuja. Suomen ulkomaan viennin ja kansallisen vaurastumisen kannalta tämä on strategian yksi kulmakivi, joka tulee tuoda selkeämmin esille. Vientiteollisuuden edellyttämä kuljetusketjujen toimivuus on kytköksissä tämän lausunnon kaikkiin edellisiin kohtiin. Tulevat tehdasinvestoinnit lisäävät raakapuun kysyntää ja kuljetustarvetta kaikkialta Lapista sekä Ruotsista niin maitse kuin rautateitse kuin myös laivakuljetusten avulla. Kaikki yhdessä edellyttää liikennejärjestelmien, yhteiskunnan infrahankkeiden kuin logistiikan solmupisteinä toimivan Lapin ainoan syväsataman kehittämistä yhdessä muun elinkeinoelämän kehittämisen kanssa.

Kaivosteollisuuden kuljetusten osalta koko Lapin alueelta kuin Venäjän luoteisosien malmivarantojen kuljetus Lapin ainoaan yleiseen syväsatamaan tulee sisällyttää strategiaan ehdottomasti kuten myös edellä mainittu teollisuuden raakapuun tarpeet sekä tietenkin teollisuuden huoltovarmuutta palvelevat varaosakuljetukset. Energian, sekä öljyn että uusiutuvien energiamuotojen, kuljetuksia mahdollistava sekä varastoitava öljysatama tulee huoltovarmuusmielessä huomioida.

Matkailun osalta Meri-Lapin rikas merellinen luonnonpuisto sekä talvimerenkulkumatkailu tulee sisällyttää strategiaan teollisuuden tarpeiden lisäksi. Se on nähtävä suurena mahdollisuutena tulevaisuudessa.

Markku Rautio

Toimitusjohtaja, DI

Kemin Satama Oy

Rautio Markku
Kemin satama Oy - Kemin satamajohtaja